

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน: กรณีศึกษารูปแบบ
การจัดการขยะชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

Community Involvement in Sustainable Management: Case Studies
of Fresh Market Waste Management Model New Happyland,
Bueng Kum District, Bangkok

¹ชาวลิต อยู่เกิด, วิจิตรา ศรีสอน และ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ

¹Chawalit Yukerd, Wijittra Srisorn and Sirot Bhaksuwan

วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: s61463825038@ssru.ac.th

Received March 25, 2021; Revised April 21, 2021; Accepted May 10, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการขยะชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บและรวบรวมข้อมูลจากแม่ค้าในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ จำนวน 189 แผง รวมทั้งสิ้น 189 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งทำการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย ผลการศึกษา พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$) ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 2.82$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 2.73$) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 2.62$) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ($\bar{x} = 2.39$) และผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แนวทางการจัดการขยะชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่นั้นควรส่งเสริมบทบาทของผู้จัดการตลาดในการจัดการขยะ มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการ

จัดการขยะให้มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ของตลาด การส่งเสริมการจัดการขยะภายในตลาดของผู้ค้า การสร้างคู่มือในการคัดแยกขยะภายในตลาดรวมทั้งการประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะให้กับผู้ค้าในช่องทางต่าง มีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ค้าในการคัดแยกขยะภายในตลาด และการจัดระเบียบพื้นที่ของตลาดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันตามชนิดสินค้าเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการรวบรวมและการคัดแยกขยะภายในตลาด

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การจัดการแบบยั่งยืน; การจัดการขยะ

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the level of community participation in sustainable management in the New Happyland Fresh Market community, Bueng Kum District, Bangkok; 2) to compare the community participation in sustainable management in the new Happyland Fresh Market community, Bueng Kum District, Bangkok. Classified by personal factors; and 3) to propose a community waste management approach to the new Happyland Fresh Market, Bueng Kum District, Bangkok. This study was a quantitative research. Collected the data from 189 stalls of 189 new Happyland market vendors and analyzed the data by finding the mean and standard deviation. As well as proving the research hypothesis. It was found that

Participation in Solid Waste Management of People in the New Happyland Fresh Market Community, Bueng Kum District, Bangkok. Overall, the mean was at a moderate level ($\bar{x} = 2.60$), the highest level of participation was participation in planning ($\bar{x} = 2.82$), participation in activities ($\bar{x} = 2.73$), participation in monitoring and evaluation ($\bar{x} = 2.62$), and the one with the lowest level of participation was participation in solid waste utilization ($\bar{x} = 2.39$). And a study comparing the community participation in sustainable management in the new Happyland Fresh Market community found that the personal factors did not differ at a significant level of 0.05. The new Happyland Fresh Market community waste management approach should promote the role of marketing manager in waste management. There is a development of waste management technology to suit the market space limitations. Promoting waste management within merchants' markets Creating a manual for waste sorting within the marketplace, including promoting the sorting of waste to merchants in different channels. There is an incentive for traders to sort out their waste within the market. And organizing the market area into the same category according to Product types to facilitate the collection and sorting of waste within the market.

Keywords: Engagement; Sustainable Management; Waste Management

บทนำ

ขยะมูลฝอย ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น ในสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรมากเท่าใด ปริมาณขยะมูลฝอยก็จะยิ่งเกิดขึ้นมากตามไปด้วย โดยที่ขยะมูลฝอยจะเกิดจากเศษอาหาร ผัก ผลไม้ ใบไม้ กิ่งไม้ เสื้อผ้า และเศษวัสดุทุกชนิด เช่น กระดาษ ขวด กระจก พลาสติก ฯลฯ ที่เกิดขึ้นจากครัวเรือนในแต่ละวัน จากสถิติปริมาณขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครจะเกิดขึ้นวันละประมาณ 5,500 – 6,000 ตัน กรุงเทพมหานคร ไม่จัดสามารถเก็บไปได้อีกหมด ส่วนที่เหลือจะถูกทิ้งไว้ตามบ้านเรือน บนถนน ในแหล่งน้ำ ท่อระบายน้ำ ในที่ดินว่างเปล่า ฯลฯ ซึ่งบางส่วนก็จะแห้งหรือย่อยสลายไปตามธรรมชาติ และบางส่วนก็จะถูกชะล้างด้วยน้ำหรือน้ำฝน กลายเป็นสิ่งปนเปื้อนอยู่ในที่ต่าง ๆ โหลซึมลงสู่ใต้ดิน และแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น หนอง บึง ลำคลอง และแม่น้ำต่อไป ส่วนขยะที่กรุงเทพมหานครเก็บได้จากอาคารบ้านเรือน ร้านค้า ตลาด โรงพยาบาล ศูนย์การค้า ฯลฯ ในแต่ละวันประมาณ 5,000 ตันนั้น จะใช้รถเก็บขยะประมาณ 1,000 คันต่อวันออกเก็บ โดยที่ขยะส่วนหนึ่ง คือ ประมาณวันละ 1,000 ตัน จะถูกนำไปผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์นำไปเผาในเตาเผาขยะ และนำไปเข้ากระบวนการกำจัดในโรงงานของกรุงเทพมหานคร ที่ซอยอ่อนนุช รามอินทรา และหนองแขม ส่วนขยะมูลฝอยอีก 4,000 ตัน จะนำไปเทกองไว้กลางแจ้ง ให้ขยะย่อยสลายไปตามธรรมชาติโดยนำไปเทกองไว้ที่บริเวณโรงงานกำจัดขยะซอยอ่อนนุช 1, 2 ที่เขตบางเขน เพื่อให้ขยะถูกย่อยสลายไปตามธรรมชาติต่อไป ที่นำไปกองไว้กลางแจ้งนั้น นอกจากจะมีกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคแล้ว ขยะที่นำไปกองไว้จะเป็นขยะเปียกรวม อยู่ด้วย และเมื่อขยะทั้งหมดถูกน้ำฝนตกลงมาก็จะทำให้เกิดน้ำเน่าเสียมีกลิ่นเหม็นโหลซึมลงใต้ดิน และไหลไปตามผิวดินลงสู่แม่น้ำ เช่น หนอง บึง ลำคลอง และแม่น้ำในที่สุด (ทรงธิตักดี ทิพย์คา, 2555)

ในขณะที่การเก็บขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครยังไม่สามารถกระทำได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะทำให้มีขยะ หลงเหลืออยู่ในสถานที่ต่าง ๆ ทุกวัน วันละประมาณ 1,000 ตัน การทิ้งขยะมูลฝอยก็ยังเป็นปัญหา เนื่องจากขาดแคลนพื้นที่สำหรับนำขยะไปรวมทิ้ง ที่ทิ้งขยะอยู่ห่างไกลจากจุดเก็บต้องใช้เวลา นำไปทิ้งมากเกินไป มีการหยุดรถเก็บขยะระหว่างทาง เพื่อส่งวัสดุจากกองขยะไปจำหน่าย โรงงานกำจัดหรือแปรรูปขยะเป็นปุ๋ยหมักทำงานได้ไม่เต็มที่ และสภาพการตั้งบ้านเรือน ชุมชนในตลาด ซอกซอย ในสวน ริมลำน้ำ ทำให้รถบริการเก็บขยะเข้าไปไม่ทั่วถึง ดังจะเห็นได้ว่าปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครนั้น นับวันจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อยมา แต่การเพิ่มขึ้นของประชากรในกรุงเทพมหานคร และเนื่องจากปริมาณการใช้สิ่งของเครื่องใช้ ทั้งที่เป็นพวกอุปโภค บริโภคที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นในแต่ละคน โดยที่ปัจจุบันได้มีการคำนวณไว้ว่า คนกรุงเทพมหานครเป็นผู้สร้างขยะมูลฝอยวันละประมาณ 600 – 1,200 กรัมต่อคน และถ้ารวมถึงสิ่งปนเปื้อนที่เกิดขึ้นจากอุจจาระ ปัสสาวะ (ไม่รวมกิจวัตรอื่น ๆ เช่น อาบน้ำ ซักผ้า ชำระล้างทำความสะอาด) ที่เกิดขึ้นประจำวันแล้วน่าจะพอคำนวณได้

ว่า ในแต่ละวันนั้นคนกรุงเทพมหานครจะก่อให้เกิดขยะและสิ่งปฏิกูล ได้วันละประมาณ 2 กิโลกรัม (ทรงธิดักดิ์ ทิพย์คา, 2555)

สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยเน้นการป้องกันมลพิษ ณ แหล่งกำเนิดเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยส่งเสริมการดำเนินการตามหลัก 3 R ได้แก่ การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยเริ่มที่การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนก่อนทิ้ง และจัดให้เกิดกระบวนการนำกลับไปแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ การทิ้งขยะมูลฝอยรวมกันจะทำให้เกิดการปนเปื้อนสกปรก ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือถ้าได้แต่คุณภาพต่ำ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาดค่อนข้างสูง การกำหนดแนวทางปฏิบัติ การลด การคัดแยก การเก็บรวบรวมขนส่ง และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชนที่ถูกต้องหลักวิชาการ และเป็นแบบแผนสำหรับปฏิบัติทั่วประเทศนั้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2555)

การศึกษางานวิจัยนี้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ซึ่งตลาดอยู่ในพื้นที่เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้ค้าเป็นผู้ก่อปริมาณขยะมากหรือน้อยขึ้นนั่นเองดังนั้นหากมีการจัดการขยะที่ดีและถูกต้องอย่างเหมาะสมจะทำให้สามารถลดมลพิษทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางในการจัดการขยะของตลาดแห่งนี้สิ่งที่ต้องทำคือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนแห่งนี้ให้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ โดยการทำกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้แม่ค้าเข้ามาแสดงความคิดเห็นร่วมกันบริหารจัดการขยะในตลาดอย่างเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่ แม่ค้าในตลาดมีการวางแผนร่วมกันในการจัดการปัญหา การใช้ขยะให้เกิดมูลค่าเกิดขึ้น การดูแลจุดที่ตั้งแผงของแม่ค้าเอง ช่วยกันดูแลควบคุมขยะ แต่ทั้งนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยอมรับการแสดงความคิดเห็นของเจ้าของชุมชนแห่งนี้ เพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะและทิศทางในการบริหารเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และให้ชุมชนแห่งนี้ตระหนักถึงการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะที่ถูกต้อง ความคาดหวังของชุมชนที่ต้องการให้เกิดตลาดปลอดภัย ปลอดภัย และที่สำคัญ เพื่อเป็นการค้นหาวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะของตลาดแห่งนี้ ซึ่งความเหมาะสมที่เกิดขึ้นมีทิศทางเป็นอย่างไร เมื่อทุกคนในตลาดตระหนักแล้ว ชุมชนจะได้อะไรบ้างจากการมีส่วนร่วมเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการขยะชุมชน การจัดการปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการขยะชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ลิส (Lisk, 1985) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจ และต้องครอบคลุมทัศนคติความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

วิลเลียม (Erwin, 1976) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงกับประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Lisk (อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎาวรางกุล, 2550) ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

William (อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภิลาณนท์, 2550) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึงการเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเราใจให้กระทำการให้ บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกยอมรับผิดชอบกับกลุ่มซึ่งการจะกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามีส่วนร่วมกระตุ้นให้เกิดการเข้าร่วม ตั้งแต่แรกจนถึงขั้นสุดท้าย

สรุปจากความหมายของการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขยะ

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หรือแม้กระทั่งข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร เรื่อง การเก็บขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2544 ให้ความหมายของ มูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจาก

ถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น ๆ พืช สกุนตพราหมณ์ (2535) ได้ให้ความหมายของขยะ (Refuse or Solid Waste) หรือมูลฝอย หรือหยากเหี่ยวว่าหมายถึงบรรดาสิ่งของที่เสื่อมคุณภาพหรือชำรุดหรือหมดสภาพการใช้งาน หรือบรรดาสิ่งของของเศษวัสดุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากอาคาร ที่พักอาศัย สถานที่ทำการ โรงงานอุตสาหกรรม ตลาด ถนน ฯลฯ

กรมควบคุมมลพิษ (2555) ได้ให้ความหมายของขยะไว้หมายถึง มูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเช่น บ้านพักอาศัย ธุรกิจร้านค้า สถานประกอบการ สถานบริการ ตลาดสด สถาบันต่าง ๆ รวมทั้งเศษวัสดุก่อสร้าง ทั้งนี้ไม่รวมของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของมูลฝอยไว้ว่า มูลฝอยหมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่นและยังให้ความหมายขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น ๆ และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครุฑเวียน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะ และคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

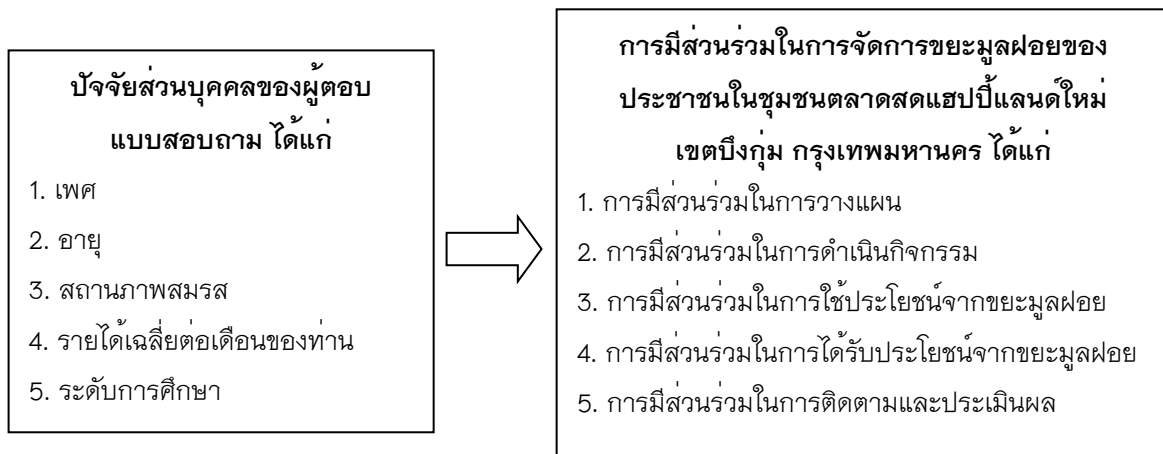
สรุป มูลฝอย หมายถึง สิ่งของต่าง ๆ ที่ไม่ได้ใช้แล้วหรือทิ้งแล้ว เช่น ขยะเปียก ขยะแห้งและขยะอันตราย ขยะเหล่านี้มาจากหลายแห่ง อาทิ โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สำนักงาน บ้านเรือน ตลาดสด สถาบัน และที่อื่น ๆ

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรเน้นรูปแบบของการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุดสามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Resuase & Recycle) รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทางมีดังนี้ คือ การลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตขยะมูลฝอยในแต่ละวัน จัดระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่แปรรูปเพื่อใช้ใหม่ จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือนักเรียนให้มีกิจกรรม โครงการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ สำหรับวิธีการกำจัดขยะภายในตลาดสดได้ทำการแบ่งการกำจัดขยะในตลาดสด ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (อาณัติ ตะปินตา, 2553) คือ กำจัดขยะโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) กำจัดโดยใช้เตาเผา (Incineration) และการหมักทำปุ๋ย (Compost) ประเทศไทยในครัวเรือนมีเศษผักอาหารผลไม้ (ขยะเปียก) วันละ 20 ตัน (ร้อยละ 50 ของขยะทั้งหมด) ซึ่งสามารถทำเป็นปุ๋ยหมักได้ การเริ่มกองทำปุ๋ยหมักเป็นวิธีการที่ช่วยเหลือสิ่งแวดล้อม วัสดุอินทรีย์ย่อยสลายโดยธรรมชาติโดยแบคทีเรียและเชื้อรา การทำปุ๋ยหมักเร่งให้กระบวนการนี้เร็วขึ้นโดยการทำให้เกิดสภาพแวดล้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของเสียอินทรีย์ไปเป็นผลิตภัณฑ์ปลายทางที่อุดมไปด้วยสารอาหาร คือดินดำ

กระบวนการใช้เวลานานหลายสัปดาห์ถึงหลายเดือน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของกองปุ๋ยหมักนั้น การทำปุ๋ยหมักเพิ่มความชื้นและสารอาหารให้กับดินและปรับปรุงโครงสร้างของดิน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้ทำการสรุปนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ทำการทบทวนแนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ประยุกต์มาจากแนวคิดของ ทานตะวัน อินทร์จันทร์ (2546) เกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม 4 ประการ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และประยุกต์มาจากแนวคิดของอดิสรพีพัฒน์ (2531) ที่ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน การค้นหาปัญหาและการพิจารณาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหา 3) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ ซึ่งประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่ฐานเท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวของสังคมหรือวัตถุก็ได้ 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งประชาชนเข้ามาร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล จากผลที่เกิดจากกิจกรรม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

แนวทางการวิจัย การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน: กรณีศึกษารูปแบบการจัดการขยะชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ

พื้นที่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,777 คริวเรือน และมีร้านค้าในแผงตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ จำนวนรวมทั้งสิ้น 189 แผง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือแม่ค้าในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 189 แผง รวมทั้งสิ้น 189 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบสอบถามและแบบคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert' Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านเอกสาร (Review Data) การศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดการจัดการขยะมูลฝอย ความหมายของขยะมูลฝอย ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) โดย

2.1). จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้บริหารตลาด เพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

2.2). นำข้อมูลจากภาคสนาม ที่เก็บรวบรวมได้จากสำรวจเบื้องต้นจากแบบสอบถามนำมาแยกประเภท จัดหมวดหมู่ และสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย

2.3). นำข้อมูลทั้งที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่รวบรวมได้จากการสำรวจเบื้องต้น มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ในภาพรวมทั้งหมดอีกครั้ง

2.4). ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงและแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมทั้งเก็บคืนด้วยตนเอง โดยแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ วัน เวลา ที่จะเก็บแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Checklist) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามวัดระดับความเป็นจริงประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้ One – way ANOVA หรือ F-test สำหรับตัวแปรที่แบ่งกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheff's Test)

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ด้วยการสรุป วิเคราะห์เนื้อหา และพรรณนาวิเคราะห์

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ด้วยการสรุป วิเคราะห์เนื้อหา และพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ซึ่งนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.62$) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.39$)

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล “เพศ” ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านภาพรวมทั้งหมดที่มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคล “อายุ” ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนใน

การจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแปเป็แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกันทั้งหมด ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคล “สถานภาพสมรส” ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแปเป็แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคล “รายได้” ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแปเป็แลนด์ใหม่เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากขยะมูลฝอยและด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และปัจจัยส่วนบุคคล “ระดับการศึกษา” ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแปเป็แลนด์ใหม่เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษานี้ขอเสนอแนะเพิ่มเติมพบว่าควรส่งเสริมให้เกิดแนวปฏิบัติของการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตลาด โดยอาจจะนำข้อมูลการดำเนินโครงการภายในตลาดสดที่มีอยู่เดิม เช่น โครงการตลาดสดสีเขียว มาต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตลาด ให้ความร่วมมือกันในการกำหนดนโยบายการจัดการขยะภายในตลาดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการส่งเสริมบทบาทของผู้จัดการตลาดในการจัดการขยะภายในตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบ เช่น การประเมินผู้จัดการตลาดดีเด่น โดยนำเรื่องการจัดการขยะภายในตลาดมาพิจารณาด้วย มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการขยะ ภายในตลาดให้มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ของตลาด เช่น การผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะอินทรีย์ภายในตลาดที่ใช้พื้นที่ไม่มากในการติดตั้ง มีการนำผลการศึกษาเสนอต่อผู้จัดการตลาดเพื่อนำไปเป็น แนวภาคปฏิบัติต่อการส่งเสริมการจัดการขยะภายในตลาดของผู้ค้า มีการสร้างคู่มือในการคัดแยกขยะภายในตลาดรวมทั้งการประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะให้กับผู้ค้าในช่องทางต่าง เช่น เสียงตามสาย สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในตลาดอย่างทั่วถึง มีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ค้าในการคัดแยกขยะภายในตลาด เช่น การมอบรางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณ และการจัดระเบียบพื้นที่ของตลาดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันตามชนิดสินค้าเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการรวบรวมและการคัดแยกขยะภายในตลาด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการศึกษาตามประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการศึกษาร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแปเป็แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการ

ดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล “เพศ” ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านภาพรวมทั้งหมดที่มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ปัจจัยส่วนบุคคล “อายุ” ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกัน ทั้งหมด ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ปัจจัยส่วนบุคคล “สถานภาพสมรส” และ “ระดับการศึกษา” ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ปัจจัยส่วนบุคคล “รายได้” ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากขยะมูลฝอยและด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสนาะ แก้วคง (2560) ได้ทำการศึกษาร่วมกันของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉนวนราษฎร์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉนวนราษฎร์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับบางครั้งโดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยรองลงมาคือด้านการคัดแยก ด้านการให้ความรู้ สมาชิกในครัวเรือน และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ตามลำดับ 2. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉนวนราษฎร์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีระดับการศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือน การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉนวนราษฎร์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีอายุ อาชีพ และจำนวนสมาชิก ภายในครัวเรือน แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

สำหรับแนวทางทางการจัดการขยะชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร นั้น ควรส่งเสริมให้เกิดแนวปฏิบัติของการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตลาด โดยอาจจะนำข้อมูลการ

ดำเนินโครงการภายในตลาดสดที่มีอยู่เดิม เช่นโครงการตลาดสดสีเขียว มาต่อยอด เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตลาดให้ความร่วมมือกันในการกำหนดนโยบายการจัดการขยะภายในตลาดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการส่งเสริมบทบาทของผู้จัดการตลาดในการจัดการขยะภายในตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบ เช่น การประเมินผู้จัดการตลาดดีเด่น โดยนำเรื่องการจัดการขยะภายในตลาดมาพิจารณาด้วย มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการขยะ ภายในตลาดให้มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ของตลาด เช่น การผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะอินทรีย์ภายในตลาดที่ใช้พื้นที่ไม่มาก ในการติดตั้ง มีการนำผลการศึกษามาเสนอต่อผู้จัดการตลาดเพื่อนำไปเป็น แนวภาคปฏิบัติต่อการส่งเสริมการจัดการขยะภายในตลาดของผู้ค้า มีการสร้างคู่มือในการคัดแยกขยะภายในตลาด รวมทั้งการประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะให้กับผู้ค้าในช่องทางต่าง เช่น เสียงตามสาย สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะภายในตลาดอย่างทั่วถึง มีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ค้าในการคัดแยกขยะภายในตลาดเช่น การมอบรางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณ และการจัดระเบียบพื้นที่ของตลาดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันตาม ชนิดสินค้าเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการรวบรวมและการคัดแยกขยะภายในตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ คุ่มพร้อม สาสี-พันธ์ุ (2562) ผลการจัดการสอนแบบทีมต่อการสร้างจิตสำนึก ในการจัดการขยะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่าความคิดเห็นว่าประโยชน์สูงสุดของการสอนแบบทีม มี 4 ข้อ ดังนี้ (1) ข้อดีของการสอนแบบทีม (2) ข้อดีของการเห็นคุณค่าของขยะ วัสดุที่ใช้แล้ว (3) ข้อดีของการทำกระบวนการกลุ่ม และ (4) ข้อจำกัดด้านเวลา 4) จากแบบสำรวจพฤติกรรม การจัดการขยะของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการสอน แบบทีม พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะของนักเรียนหลังเรียน (4.34) สูงขึ้นจากก่อนเรียน (3.30) ในทุกด้าน ผลการวิจัย สำหรับวัตถุประสงค์งานวิจัยข้อ 2 มีดังต่อไปนี้ 5) จากแบบบันทึกประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจการสอนแบบทีมของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.39) หากพิจารณาเป็นรายกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจการสอนแบบทีมของครูในหน่วยที่ 6 มากที่สุด (4.46) และมีความพึงพอใจรองลงมาคือหน่วยที่ 4 (4.437) หน่วยที่ 3 (4.41) หน่วยที่ 5 (4.37) หน่วยที่ 2 (4.34) และหน่วยที่ 1 (4.33) ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้ใหม่

สรุป

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เกิดการร่วมวางแผนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการขยะในตลาด มีส่วนร่วมรับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตลาดมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากขยะประเภทกระดาษ กระดาษสี กระดาษหนังสือพิมพ์ หรือเศษกระดาษ ชุมชนสามารถจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชนได้ ชุมชนมีแนวทางในการจัดการขยะมีระบบติดตามและตรวจสอบการจัดการขยะอย่างโปร่งใส ทุกคนสามารถตรวจสอบได้ สำหรับแนวทางที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืนนั้น ควรมีการสร้างมาตรการ หรือสร้างแรงจูงใจให้กับแม่ค้าในตลาดในการคัดแยกขยะมีการจัดระเบียบพื้นที่

จัดระเบียบเวลาการจำหน่ายสินค้า จัดระเบียบหมวดหมู่ชนิดของสินค้าให้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการตั้งจุดบริการ และการรวบรวมและคัดแยกขยะภายในตลาดได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีการณรงค์มาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการลดใช้ขยะ หรือลดปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้ ซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทางอย่างถูกต้องที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ได้เกิดการมีส่วนร่วมโดยร่วมกันวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการขยะ ร่วมรับผิดชอบโครงการ ร่วมใช้ประโยชน์จากขยะ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการมีส่วนร่วมคือ

1. ควรมีการสร้างมาตรการ หรือสร้างแรงจูงใจให้กับแม่ค้าในตลาดในการคัดแยกขยะ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการขยะ และเป็นการจูงใจให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ดีกว่าบังคับใช้ข้อบังคับต่าง ๆ

2. ควรมีการจัดระเบียบพื้นที่ จัดระเบียบเวลาการจำหน่ายสินค้า จัดระเบียบหมวดหมู่ชนิดของสินค้าให้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการตั้งจุดบริการ และการรวบรวมและคัดแยกขยะภายในตลาดได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมไปแล้วนั้น เพื่อให้เกิดมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาดังนี้

1. ควรส่งเสริมหรือมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ตลาดเพื่อเป็นการยกระดับตลาดสะอาดปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เข้ามาซื้อสินค้าในตลาด

2. มีการศึกษาการส่งเสริมความตระหนักรู้ของผู้ค้าในตลาดเกี่ยวกับการกำจัดขยะ และส่งเสริมการเรียนรู้ต่อการจัดการขยะเพื่อลดปริมาณขยะในตลาด

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2555). *แผนการจัดการมลพิษ พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและประเมินผลกรมควบคุมมลพิษ.

- จิรวรรณ คุ่มพร้อม สาสีพันธุ์. (2560). การพัฒนาการบริหารจัดการขยะที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเชิงท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเกาะสมุย โดยใช้การสอนแบบทีม. *วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 13(2), 15 – 27.
- ธนวัฒน์ คำภีลานนท์. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี*(วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทรงศักดิ์ ทิพย์คา. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ ตำบลบ้านสาง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา*(วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขต เทศบาลเมืองลำพูน*(การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีดา เจษฎาวรรณกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*(การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิชิต อินโองการ. (2555). *การศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่เหมาะสมโดยใช้การวิเคราะห์การไหลของวัสดุ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*(วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เสนาะ แก้วคง. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบางวัวฉนวนรักษ์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*(วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดิน รพีพัฒน์ (2531). *ปัญหาการพัฒนาชนบท บทเรียนจากกรณียกกระบัตรโครงการพัฒนาชนบท ลุ่มน้ำแม่กลอง*. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาณัติ ตะปินตา. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. (1980). Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity. *World Developments*, 8(3), 213–235.
- Erwin, W. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Atlanta G.: Georgia State University.
- Lisk, F. (1985). *Popular Participation in Planning for Basic Needs: Concepts, Methods and Practices*. Aldershot: Gower.